

BERG :: SPACE :: 2016

16. sezóna

LOOMINE

pondělí 31. října 2016 v 19.30
Anežský klášter

OMLOUVÁME SE VŠEM, které jsme zmátli... V papírovém programu na koncertě už to bylo správně, ale tady jsme původně uváděli skladbu Ākâsha jako první.

Erkki-Sven Tüür Aqua (česká premiéra)
Egidija Medekšaitė Ākâsha (česká premiéra)
Erkki-Sven Tüür Action - Passion - Illusion (česká premiéra)

:: přestávka ::

Martin Klusák Předjaří – audiovizuální báseň pro orchestr a film (světová premiéra)

Peter Vrábel – dirigent

Orchestr BERG

Roman Hranička (koncertní mistr), Kateřina Janálová, Ondřej Hás, Marie Hasoňová, Midori Hayashi, Karin Kašparová, Michael Romanovský, Tomáš Bačovský, Jakub Verner, Tereza Horáková – housle; Ilija Chernoklinov, Martin Matoušek, Anna Šimková – viola; Vojtěch Urban, Jan Pech, Helena Velická – violoncello; Jan Kořínek, Anna Kellerová – kontrabas; Oleg Sokolov, Radek Doležal – bicí nástroje

Děkujeme Národní galerii v Praze za podporu a přátelské přijetí.

Egidija Medekšaitė (*1979) studovala skladbu v rodné Litvě na Hudební a divadelní akademii u Rytise Mažulise. Kromě toho absolvovala stáž ve finském Tampere, kde se věnovala mimo jiné technologiím v hudbě. Absolvovala také postgraduální studium na Durham University (Velká Británie). Zajímavostí je, že ještě předtím vystudovala textilní design a technologie na Technické univerzitě v Kaunasu. Vzdělání si doplnila celou řadou krátkodobých kurzů, mezi jejími lektory byli mimo jiné skladatelé Jonathan Harvey nebo Philippe Manoury. Píše především koncertní komorní hudbu, často kombinuje akustické nástroje a elektroniku. Věnuje se také interdisciplinárním projektům, má zkušenosti s hudbou pro taneční představení nebo film, spolupracovala s výtvarnými umělci. Téměř patnáct let hrála v rockové kapele Voodoo. Mezi její inspiračními zdroje patří indická hudba a filosofie i zkoumání textilních vzorů. Pro její hudbu je charakteristická přísná organizovanost všech hudebních principů, vychází vždy z konkrétních předem daných parametrů. Výsledné skladby mají ale spíš meditativní charakter, matematicky přesné struktury jsou v nich dobře skryté.

www.soundcloud.com/egidija_medeksaitė

Ākâsha. Význam tohoto slova popisuje Svámí Vivékánanda v knize Rádžajóga:

„... celý svět je složen ze dvou látek, z nichž jedné říkají Akaša. Jde o všudypřítomnou všepronikající podstatu. Vše, co má tvar, vše, co je výsledkem spojení, je vytvořeno z Akaši. Je to Akaša, která se stává vzduchem, tekutinou nebo pevnou látkou; je to Akaša, která se stává sluncem, zemí, měsícem, hvězdami i kometami; Akaša se stává lidským

tělem, zvířetem, rostlinami, čímkoliv, co vidíme, vším, co vnímáme, vším, co existuje. Nemůžeme na ni ukázat, je tak jemná, že je běžným vnímáním nepostřehnutelná; můžeme ji vidět, jen pokud se zhmotní a přijme nějakou podobu. Na počátku stvoření existuje pouze Akaša. Na konci koloběhu se všechny pevné i tekuté látky a plyny stanou opět Akašou, z níž bude znovu stvořeno něco nového."

To se stalo inspiračním zdrojem pro dílo, ve kterém zkoumám zvukový materiál inspirovaný textilními vzory – jednotlivé patery se opakují, vzájemně prostupují a jejich zvuk se postupně proměňuje. Chtěla jsem vytvořit různé témbrové modely, které se vyvíjejí z jediné zvukové materie do sedmi nezávislých témbrových vrstev a později se proměňují v jedinou kompaktní zvukovou krajinu.

Skladba je věnována violoncellistovi Antonovi Lukoszevieze. Vnikla na objednávku litevského festivalu současné hudby Gaida, v rámci něhož ji ve Vilniusu téměř přesně před rokem – 26. října 2015 – premiéroval Klaipėdský komorní orchestr pod vedením svého šéfdirigenta Mindaugase Bačkuse.

Erkki-Sven Tüür (*1959) patří mezi nejpozoruhodnější skladatele své generace. Narodil se a dodnes minimálně polovinu roku žije na estonském ostrově Hiiumaa, kde je obklopen přírodou, rád a často se prochází po mořském pobřeží. V Tallinnu studoval flétnu a bicí a v letech 1980 až 1984 také skladbu u Jaana Räätse na vysoké škole, soukromě ho učil též Lepo Sumera. Absolvoval i kurz elektronické hudby v německém Karlsruhe. V roce 1979 založil rockovou formaci In Spe, se kterou se proslavil především v Estonsku. Hrál v ní na flétnu a klávesy, komponoval pro ni a také v ní zpíval. Než se začal věnovat pouze skládání, učil mimo jiné na konzervatoři v Tallinnu. První výrazný úspěch skládala skladba *Insula deserta*, uvedená v roce 1989 ve Finsku, Requiem z roku 1994 zvítězilo v soutěži Rostrum / UNESCO v Paříži. Od té doby získal řadu cen, hrají ho přední umělci a soubory na těch nejprestižnějších pódiiích a festivalech. Kromě hudby pro koncertní pódia má zkušenost s hudbou pro film a divadlo, zde pracoval převážně s elektronikou. V roce 1991 byl jedním ze spoluzakladatelů estonského bienále pro současnou hudbu NYJD (= ted) a až do roku 2011 se podílel na jeho dramaturgii. V loňském roce byl profilovým skladatelem festivalu Moravský podzim. Orchestr BERG uvedl v minulosti skladby *Insula deserta* (2009) a *Ardor* – koncert pro marimbu (2013), již v roce 2008 byl Tüür jedním z porotců soutěže NUBERG organizované Orchestrem BERG.

www.erkkisven.com

další čtení: Čas a zvuk v hudbě Erkki-Svena Tüüra – rozsáhlý skladatelský portrét od Wandy Dobrovské (HISvoice 5/2010, str. 22-27; www.issuu.com/hisvoice/docs/voice05-2010)

Krátkou skladbu **Aqua** dokončil Tüür koncem roku 2003. Premiéra se uskutečnila 29. ledna 2004 v Tallinnu, v bývalém kostele sv. Mikuláše, který dnes funguje jako muzeum středověkého umění a koncertní sál. Tallinnský komorní orchestr dirigoval Tõnu Kaljuste, koncert v přímém přenosu vysílal Estonský rozhlas, a to nejen na rozhlasových vlnách, ale i na internetu.

... z rozhovoru Erkki-Svena Tüüra s Hennou Salmelou (2009)

Action – Passion - Illusion pro smyčce (1993) je jednou z vašich nejhranějších skladeb. Jak vznikla?

V roce 1993 založil Tõnu Kaljuste Tallinnský komorní orchestr. Požádal mě, abych pro zahajovací koncert napsal krátký rychlý kousek, který by neměl rozvrklý začátek a naopak měl efektní konec. Tak jsem udělal, co chtěl, a dal tomu název „Illusion“. Po premiéře jsem měl pocit, že by mu mohl předcházet nějaký hudební úvod – v hlubokém rejstříku a pomalu zeširoka pojatý. A tak vznikla část „Passion“. Pak jsem si ale uvědomil,

že jde o triptych, který potřebuje úvodní část – a výsledkem byla „Action“. Jak Passion tak Illusion ale mohou být uváděny samostatně.

Premiéra se uskutečnila 25. října 1993 v Tallinnu. Tallinský komorní orchestr řídil Tõnu Kaljuste.

Všimněte si: Základem Illusion je barokní motiv a jeho dekonstrukce.

Martin Klusák (*1987) se skladbě začal věnovat v souvislosti se zvukovou a hudební tvorbou pro film, nejprve jako student FAMU, později jako nezávislý sound-designer. Od roku 2010, kdy začal studovat skladbu na HAMU u prof. Ivany Loudové, se zaměřuje i na koncertní tvorbu. V současnosti se věnuje průnikům hudební a filmové tradice. Je jedním ze zakladatelů skupiny Topos Kolektiv, která již dva roky experimentálním způsobem zkoumá hranice hudby, divadla a výtvarných umění formou site-specific představení.

Za svou dosavadní tvůrčí dráhu spolupracoval s významnými českými hudebními tělesy, institucemi a festivaly (Orchestr BERG, Pražský filharmonický sbor, Český rozhlas, Janáčkův máj a jiné). Získal také řadu ocenění, například hlavní ceny v soutěžích Pražského filharmonického sboru (2012) a soutěže festivalu Janáčkův máj (2014), cenu veřejnosti v soutěži Orchestru BERG (2013), cenu za nejlepší českou elektroakustickou skladbu v soutěži Musica Nova (2011, 2014) a další. Jeho hudební projekty byly uvedeny také v zahraničí (Velká Británie, Francie, Německo, Nizozemsko, USA) a filmy s jeho hudbou byly premiérovány na tuzemských i zahraničních festivalech, např. MFF Karlovy Vary, MFDF Ji.hlava, Quinzaine des Réalisateurs Cannes.

www.martinklusak.cz

Předjaří je audiovizuální skladba, která formálně balancuje na hranici hudby a filmu. Vychází z představy komplexního audiovizuálního díla inspirovaného pomalým tempem hudebního ambientu (ale také neoficiálním žánrem ambientního filmu), přičemž hudební složka je už od prvních konceptů pevně provázána s filmovou a obě ze sebe navzájem vycházejí a vytvářejí mezi sebou různé vztahy a kontrapunky. Tempo, rytmus, barva, atmosféra, symboly – to vše jsou pojmy, které ovlivňují tvarování nejen hudby, ale i obrazu. Nechám na každém, jak bude dílo vnímat, zda bude jen naslouchat tónům a sledovat pohyb barev nebo zda bude interpretovat konkrétní významy nebo dokonce příběhy.

Orchestr BERG je špičkové těleso, které již řadu let přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující současnou hudbu s tancem, filmem, divadlem, projekcemi apod. Vystupuje často mimo tradiční koncertní sály. Orchestr BERG je jediným českým orchestrem, který pravidelně objednává a ve světových premiérách na svých akcích uvádí novinky českých skladatelů především mladé generace. Má tak na svém kontě již více než stovku světových premiér. V českých premiérách také představuje tvorbu těch nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heinerja Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchestr BERG uvedl celou řadu vlastních originálních projektů, například ve spolupráci s tanečnicí 420PEOPLE, režisérkou Petrou Tejnorovou, choreografkou Mirkou Eliášovou nebo režisérským duem SKUTR. Spolupracuje také s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Národní divadlo, Židovské muzeum v Praze, Centrum současného umění DOX, festivaly Struny podzimu, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové ad. Věnuje se i edukativním projektům.

www.berg.cz

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchestr BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Za svoji práci s Orchestrem BERG získal v roce 2010 od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

SRDEČNĚ ZVEME NA POSLEDNÍ AKCI LETOŠNÍ SEZÓNY!

Orchester BERG & Spitfire Company
CONSTELLATIONS I. Before I Say Yes

úterý 29. listopadu 2016, Divadlo Ponec
středa 30. listopadu 2016, Divadlo Ponec
pátek 2. prosince 2016, Divadlo Ponec

Neexistuje interpretace... ale pouze - jako by to již nestačilo - vzorec o tisíce vzorcích připomínající tisícero impresí záblesků na rozčeřeně vodní hladině. Orchester BERG, Spitfire Company, re-mixer, dirigent, choreografka, režisér... všichni společně na zrcadlové scéně tvořící mikrokosmos touhy.

koncept, režie, scénografie: Petr Boháč
hudba: Michal Nejtěk
choreografie: Markéta Vacovská
light design: Martin Špetlík

Orchester BERG & Peter Vrábel - dirigent / hudební nastudování
perfoemeři: Dora Sulženko Hoštová, Ekaterina Plechková, Inga Mikshina, Roman Zotov, Martin Šalanda

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGU!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?
Zajímá Vás, co se v BERGu chystá, a chcete u toho být jako první?
PŘIDEJTE SE!

Patronkou KLUBERGu je paní Soňa Červená, herečka a zpěvačka.
Měsíční členský příspěvek: 123 Kč (jednotlivec) / 234 Kč (ve dvou)

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

DĚKUJEME VŠEM ZA PODPORU!

víc informací: www.kluberg.cz

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME TĚM, KTEŘÍ NĀM POMĀHAJÍ!

DĀRCI: RNDr. Ondřej Jäger, RNDr. Jiří Kessler, Ing. Tibor Lopušán, Vlasta Plocková, Eva a Norman Ridenourovi, manželé Špirkovi

KLUBERG (klub dárců Orchestru BERG)

Petr Adler, manželé Bahbouhovi, Soňa Červená, Václav Eis, Štěpánka Havlová, Lucie Chrápavá, Adéla Kovářová, Drahoslava Krnáčová, Rudolf Kryl, Jiří Kubíček (ve dvou), Rudolf Leška (ve dvou), Jana Macharáčková, Jiří Malíř, Jana Maříková, Jáchym Novotný, manželé Ridenourovi, Ivan Studený, Kateřina Svatoňová, Ing. Tomáš Svatoň, Danilo Tuzar, manželé Valchářovi, Zuzana Zuberová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ (dobrovolníci)

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Martina Čápková, manželé Činčerovi, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Jiří Hajdyla, Ondřej Holas, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Martina Kaňková, Jiří Kessler, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Drahoslava Krnáčová, Maja Madarová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Pavel Moc, Ester Nemjová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Majka Semotánová, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Michaela Volfová, David Zábranský a Jan Zázvůrek...

PODPOŘILI

Ministerstvo kultury ČR, Magistrát hl. m. Prahy, Nadační fond Avast, Hudební fakulta AMU, Národní galerie v Praze, Partnerství OSA

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Český rozhlas, HISvoice, Radio 1

Děkujeme kreativní agentuře Brainz.cz za vizuální styl.

texty: Eva Kesslová

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Martynas Aleksa (Medekšaitė), Kristel Uksvarav / Muusika Elu (Tüür), Aneta Šebelková (Klusák), Karel Šuster (Vrābel), Pavel Hejný (BERG)

